

ЕПІЗООТОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РЕСПІРАТОРНИХ ІНФЕКЦІЙ СВИНЕЙ БАКТЕРІАЛЬНОЇ ЕТІОЛОГІЇ

Г. О. Омельченко, к.вет.н., Полтавська державна аграрна академія

У зв'язку з поліетіологічністю респіраторних хвороб свиней та недостатньою вивченістю їх перебігу, недосконалістю методів діагностики проведення загальноприйнятих оздоровчих заходів не завжди дає позитивний результат. З досліджених 31 проби патологічного матеріалу від поросят до 2-х місячного та 2-4 місячного віку були ізольовані збудники респіраторних хвороб свиней, апатогенні (*M. hyorhinis*) та патогенні для лабораторних тварин (*P. multocida*, *B. bronchiseptica*). Встановлено, що до РХС найбільш сприйнятливі поросята перших трьох декад життя. Дорослі свині хворіють у меншій мірі (до 2,6 %) у порівнянні з захворюваністю молодняка (до 43,1 %).

Ключові слова: пневмонії свиней, свині, респіраторні інфекції, мікоплазми, пастерели, бордетели, збудники.

Постановка проблеми. Свинарству в країнах з інтенсивним розвитком тваринництва надають особливо великого значення, вважаючи його одним з основних чинників у проблемі забезпечення населення м'ясопродуктами. Вирішення цієї важливої проблеми пов'язано зі стійким благополуччям господарств стосовно захворювань інфекційної етіології [1]. Дослідження здійснювалися по темі "Вивчення епізоотичної ситуації по моно- і асоційованих інфекціях с. г. тварин та птиці; розробка та впровадження нових методів діагностики, терапії і профілактики в господарствах України" (Державний реєстраційний № 01994V001745 на 2010-2015 рр.

Аналіз основних досліджень і публікацій, у яких започатковано розв'язання проблеми. За останні роки частіше спостерігається змішаний перебіг деяких хвороб свиней, у тому числі й респіраторних, які спричиняються двома і більше агентами вірусно-бактеріальної етіології [2, 5]. Зазначені обставини свідчать про актуальність більш детального вивчення епізоотичної ситуації стосовно асоційованих респіраторних хвороб свиней та особливостей їх перебігу [3, 4].

Основною метою проведених наукових досліджень було визначення епізоотичної ситуації щодо пневмоній свиней в господарствах північно-східного регіону України.

Відповідно до вказаної мети були поставлені

наступні завдання:

З'ясувати значимість пневмоній свиней у неблагополучних господарствах в загальній їх патології.

1. Встановити основні бактеріальні агенти в етіології масових респіраторних захворювань.

Матеріали та методи дослідження. Матеріалом для досліджень слугували носовий слиз, кров та патологічний матеріал (легені, бронхіальні лімфатичні вузли, печінка, бронхіальний слиз та ін.). Всього бактеріологічним дослідженням було піддано 70 проб патматеріалу від 54 трупів та тварин, забитих з діагностичною метою. Роботи із патматеріалом здійснювали згідно "Методических указаний по диагностике, терапии и профилактике респираторных болезней свиней"; "Методических рекомендаций по изготовлению и использованию питательных сред и растворов для микробиологических целей, культивирования клеток и вирусов".

Результати досліджень. На протязі 2009-2013 років нами вивчалась значимість сезонності року на виникнення і розповсюдження респіраторних хвороб свиней у господарствах, де вони мали значне розповсюдження серед різних вікових груп відповідно Полтавської, Чернігівської та Сумської областей з значною загибеллю та вибухом забоем свиней (рис. 1).

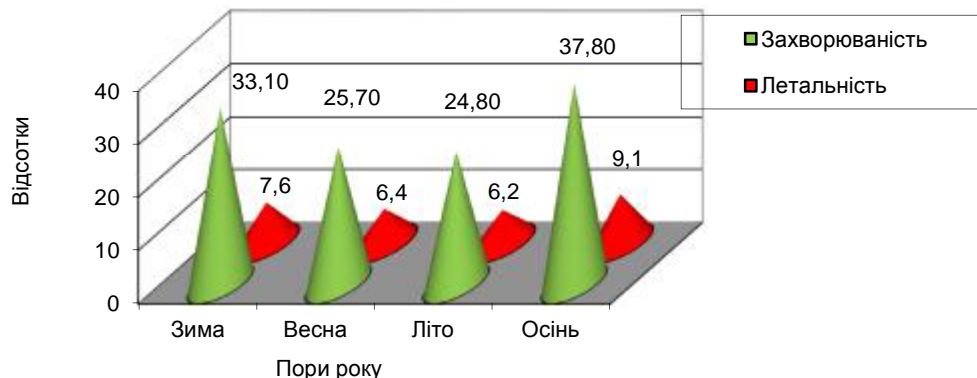

Рис. 1. Сезонна захворюваність свиней респіраторними хворобами за 2009-2013 роки (в %)

Як видно з рисунку 1, респіраторна хвороба мала місце протягом всього року і сезони практично не впливали на захворюваність та загибель тварин від респіраторних хвороб в господарствах північно-східного регіону України, але ці показники були вірогідно більшими в осінній період ($37,8 \pm 0,2$ % та $9,1 \pm 0,3$ % відповідно). Це пов'язано з недотриманням параметрів мікроклімату приміщень, і в особливості, з температурою та вологістю повітря свинарників. Епізоотична напруга спадала влітку: захворюваність та летальність складала $24,8 \pm 0,8$ % та $6,2 \pm 0,2$ % відповідно. Відмічені вірогідні підйоми (спалахи) інфекції взимку: захворюваність $33,1 \pm 0,1$ %, а летальність – $7,6 \pm 0,2$ %.

З метою підтвердження даних, отриманих в попередніх дослідженнях, нами були проведені бактеріологічні дослідження 31 проб патологічного матеріалу (від рупів – 18, від вимушено забитих – 13) різних вікових груп. Встановили, що з досліджених проб патологічного матеріалу від поросят до 2-х місячного та 2-4 місячного віку були ізольовані збудники респіраторних хвороб свиней, апатогенні (*M. hyorhinis*) та патогенні для

лабораторних тварин (*P. multocida*, *B. bronchiseptica*). З проб патологічного матеріалу, відібраних від тварин 4-6 місячного віку і старше збудники РХС не виділялися.

З метою вивчення вікової сприйнятливості тварин до збудника РХС, нами були проведені дослідження на 2548 свинях різного віку і у тому числі поросятах-сисунах – 959, поросятах на дощуванні – 694, свинях на відгодівлі – 635; свиноматках та кнурах – 260 (рис. 2 та 3). Наведені дані свідчать про те, що найбільша захворюваність реєструється серед поросят до 2-місячного віку, тобто вони і являються найбільш сприйнятливими до збудників інфекції. Цей показник сягав у середньому 43,1 %. Крім того, у цих групах відмічена і найбільш висока летальність – 19,4 %. Серед старших вікових груп показник захворюваності та загибелі поросят був нижчий і складав 35,5 % в групах 2-4 місяці і 9,3 % в групах старше 4-місячного віку та 16,3 % в групах 2-4-місячного віку і 12,4 % в групах старше 4-місячного віку відповідно. Серед дорослих свиней захворюваність становила лише 2,6 %, а загибелі від захворювання практично не спостерігали.

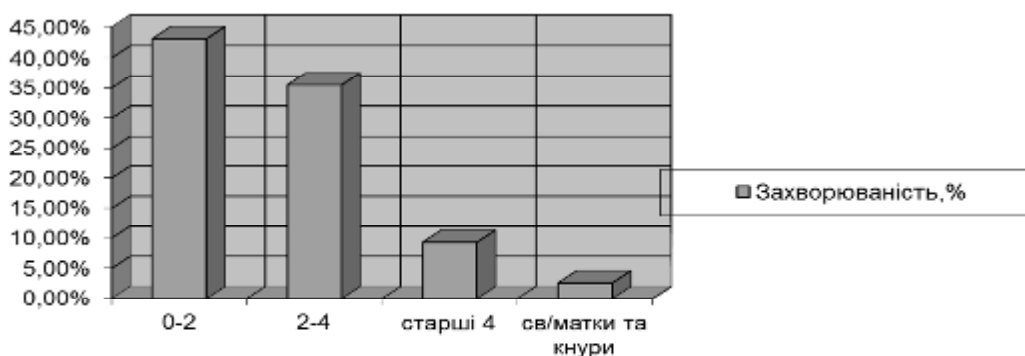

Рис. 2. Показники захворюваності в різних вікових групах (у %).

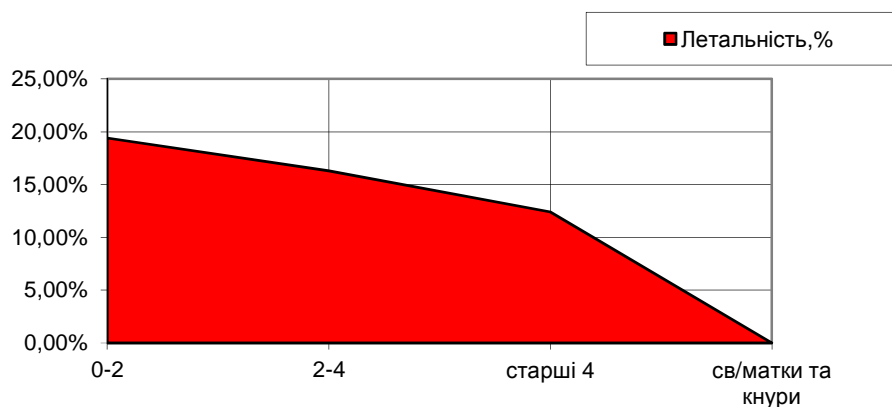

Рис. 3. Показники летальності у різних вікових групах (у %).

На підставі проведених досліджень нами встановлено, що до РХС найбільш сприйнятливі поросята перших трьох декад життя. Дорослі свині хворіють у меншій мірі (до 2,6 %) у порів-

нянні з захворюваністю молодняка (до 43,1 %). Захворювання серед дорослих перебігало частіше у прихованій формі, а патологоанатомічні зміни у внутрішніх органах були незначними і їх

можна було віднести за рахунок перехворювання тварин у молодому віці.

Висновки:

1. Результати клініко-епізоотологічних, патологоанатомічних, бактеріологічних та серологічних досліджень різних вікових груп свиней господарств Сумської, Полтавської та Чернігівської областей впродовж 2009-2013 років свідчать про

ензоотичне розповсюдження та етіопатогенетичне значення мікоплазм, пастерел та бордетел у виникненні пневмоній.

2. Значне поширення захворювання на інфекційні пневмонії бактеріальної етіології зумовлено недосконалістю існуючої системи лабораторної діагностики, специфічної профілактики та протиепізоотичних заходів.

Список використаної літератури:

1. Айшпур О.Е. Особливості перебігу бактеріальних інфекцій поросят / О.Е. Айшпур, М.Ф. Курило // Вісник Сумського державного аграрного університету. – Суми, 1999. – Вип. 4. – С. 9-11.

2. Андросик Н.Н. Этиологическая структура и специфическая профилактика респираторных болезней свиней / Н.Н. Андросик, Н.Д. Андросик, Ю. Г. Лях // Научный вестник НАУ. – 2001. – № 5. – С. 65-67.

3. Диагностика инфекционных пневмоний свиней : Тез. докл. Всес. конф. "Ветеринарные проблемы промышленного животноводства". – Киев, 1983. – С. 90-92.

4. Методические рекомендации по диагностике, терапии и профилактике респираторных болезней свиней / [Настенко В.Д., Миланко А.Я., Лысенко Н.В., Ковпак В.Ф]. – Полтава, 1980. – 21 с.

5. Щербаков А.В. Этиологическая структура инфекционных болезней свиней в животноводческих хозяйствах России /А.В.Щербаков, В.Ф.Ковалишин, А.С. Яковлева [и др.] //Актуальные проблемы патологии животных. – Владимир, 2003. – С. 146-150.

Омельченко А.А. ЭПИЗОТОЛОГИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ РЕСПИРАТОРНЫХ ИНФЕКЦИЙ СВИНЕЙ БАКТЕРИАЛЬНОЙ ЭТИОЛОГИИ

*В связи с полиэтиологичностью респираторных болезней свиней и недостаточной изученностью их течения, несовершенством методов диагностики проведение общепринятых оздоровительных мероприятий не всегда дает положительный результат. Из исследованных 31 пробы патологического материала от поросят до 2 - х месячного и 2-4 месячного возраста были изолированы возбудители респираторных болезней свиней, апатогенные (*M. hyorhinis*) и патогенные для лабораторных животных (*P. multocida*, *B. bronchiseptica*). Установлено, что к РХС наиболее восприимчивы поросята первых трех декад жизни. Взрослые свиньи болеют в меньшей степени (до 2,6 %) по сравнению с заболелваемостью молодняка (до 43,1 %).*

Ключевые слова: пневмонии свиней, свиньи, респираторные инфекции, микоплазмы, пастереллы, бордетеллы, возбудители.

Omelchenko A. EPIZOOTOLOGIC FEATURES SWINE RESPIRATORY INFECTIONS OF BACTERIAL ETIOLOGY

*As a result of a poli-etiological study of respiratory diseases of pigs and insufficient study of their manifestation, imperfection of methods of diagnostics carrying out the standard improving actions not always yields positive result. Of the 31 examined samples of pathological material from pigs to 2 -month and 2-4 months of age were isolated pathogens of respiratory disease of pigs apatogenic (*M. hyorhinis*) and pathogenic for laboratory animals (*P. multocida*, *B. bronchiseptica*). It was established that the most susceptible RHS piglets first three decades of life. Adult pigs suffer a lesser extent (2.6%) compared with the incidence of young (up 43.1 %).*

Keywords: pneumonia in swine, pigs, respiratory infections, mycoplasma, pasteurella, bordetella, pathogens.

Рецензент: к.вет.н., доцент Ребенко Г.І.

Дата надходження до редакції: 17.12.2013 р.